

WYPADEK

w trakcie doskonalenia zawodowego funkcjonariusza Policji

kom. Barbara Jamrozik

Wydział Doskonalenia Zawodowego
Komendy Stołecznej Policji

mł. chor. SOP Marzena Koziół

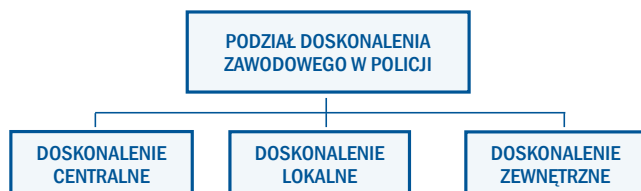
Wydział Kontroli
Służby Ochrony Państwa

W artykule omówiono uregulowania prawne w zakresie bezpieczeństwa i higieny służby funkcjonariusza Policji podczas doskonalenia zawodowego. Szczegółowo opisano obowiązki organizatora zajęć, prowadzącego zajęcia oraz uczestnika szkolenia. Ponadto podjęto próbę odpowiedzi na pytanie: co może się stać przedmiotem ustaleń komisji powypadkowej, która bada okoliczności i przyczyny wypadku w trakcie doskonalenia zawodowego?

Ustawa o Policji¹ zobowiązuje wszystkich funkcjonariuszy tej formacji mundurowej do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, utrzymywania sprawności fizycznej i wymaganego poziomu umiejętności posługiwania się bronią palną, w szczególności poprzez udział w doskonaleniu zawodowym.

Czym więc jest doskonalenie zawodowe? Doskonalenie zawodowe jest to celowy i zaplanowany proces kształcenia funkcjonariuszy Policji, który realizują:

- szkoły policyjne i Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie – jako doskonalenie centralne,
- jednostki organizacyjne Policji lub komórki organizacyjne tych jednostek – jako doskonalenie lokalne,
- podmioty pozapolicyjne – jako doskonalenie zewnętrzne.

Ryc. 1. Podział doskonalenia zawodowego w Policji.

Źródło: opracowanie własne.

Należy wspomnieć o podziale doskonalenia lokalnego zastosowanym w Komendzie Stołecznej Policji, w której wyodrębniono doskonalenie lokalne regionalne² oraz doskonalenie lokalne w miejscu pełnienia służby³.

Celem doskonalenia jest nabywanie, aktualizowanie, rozszerzanie oraz pogłębianie wiedzy i podwyższanie umiejętności zawodowych policjanta, wymaganych przy wykony-

waniu przez niego zadań i czynności służbowych, a także nabywanie dodatkowych uprawnień oraz kwalifikacji.

Szczegółowe warunki odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji, uwzględniające rodzaje, formy, tryb odbywania, a także organizację i sposób prowadzenia szkoleń i doskonalenia zawodowego oraz nadzór nad ich realizacją określone zostały w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji⁴.

Natomiast aktem prawnym wykonawczym normującym szczegółowe warunki bezpieczeństwa i higieny służby podczas realizacji szkolenia lub doskonalenia oraz szczegółowe warunki uczestnictwa w tym szkoleniu lub doskonaleniu jest rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie warunków bezpieczeństwa i higieny służby w trakcie realizacji szkoleń w Policji⁵.

Podczas zajęć doskonalenia zawodowego występuje ryzyko, które może mieć związek ze zdarzeniem powodującym uraz lub śmierć policjanta. Jak podaje Komenda Główna Policji, w roku 2019, w trakcie uczestniczenia lub w związku z uczestniczeniem w obowiązkowych zajęciach związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych i sprawności fizycznej funkcjonariuszy, zaistniało 648 przedmiotowych zdarzeń. W latach 2015–2019 ponad 13,7% ogółu wypadków funkcjonariuszy Policji to wypadki, które miały miejsce podczas ćwiczeń, zajęć sportowych i spartakiad sportowych⁶.

Czym więc jest przedmiotowy wypadek?

Wypadek w trakcie doskonalenia zawodowego policjanta jest to zdarzenie nagle wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące śmierć albo uszkodzenie tkanek ciała lub narządów wskutek działania czynnika ze-

wnętrznego, które nastąpiło podczas uczestniczenia lub w związku z uczestnictwem w obowiązkowych zajęciach związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych i sprawności fizycznej funkcjonariuszy⁷.

Obowiązki organizatora doskonalenia zawodowego w zakresie bezpieczeństwa i higieny służby

W myśl art. 71a ust. 9 ustawy o Policji za przygotowanie i zapewnienie właściwych warunków bezpieczeństwa i higieny służby w trakcie realizacji szkolenia zawodowego lub doskonalenia zawodowego, w szczególności prowadzonych z użyciem środków przymusu bezpośredniego, środków ochrony indywidualnej lub broni palnej, odpowiedzialni są odpowiednio:

- Komendant Główny Policji,
- Komendant Centralnego Biura Śledczego Policji,
- Komendant Biura Spraw Wewnętrznych Policji,
- Komendant Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości,
- Dyrektor Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji,
- komendanci wojewódzcy Policji,
- Komendant Stołeczny Policji,
- komendanci powiatowi (miejscy) Policji,
- komendanci rejonowi Policji,
- Komendant Wyższej Szkoły Policji i komendanci szkół policyjnych.

Wyżej wymienione osoby zobowiązane są do zapewnienia policjantom uczestniczącym w szkoleniu – odpowiednich do rodzaju szkolenia i mogących wystąpić w jego trakcie zagrożeń:

- środków ochrony zbiorowej lub indywidualnej,
- sprzętu ratunkowego i przeciwpożarowego,
- zabezpieczeń organizacyjno-technicznych terenu przed wstępem osób nieuprawnionych⁸.

W przypadku szkolenia związanego z dużym ryzykiem wypadkowym, w szczególności w sytuacjach grożących upadkiem z wysokości, organizator zapewnia uczestnikom:

- asekurację, o której rodzaju decyduje w porozumieniu z prowadzącym szkolenie; obowiązek zapewnienia asekuracji podczas wykonywania prac, przy których istnieje możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia pracownika, wynika również z dyspozycji art. 225 § 1 Kodeksu pracy, a stosuje się go w odniesieniu do policjantów na zasadzie art. 71a ust. 6 ustawy o Policji;
- obecność co najmniej ratownika medycznego, wyposażonego w sprzęt do udzielenia pomocy medycznej odpowiedni do występujących zagrożeń, jeżeli jest to niemożliwe ustawodawca dopuszcza udział osoby posiadającej uprawnienia ratownika, wyposażonej w sprzęt do udzielenia pomocy medycznej; wyposażenie apteczek powinno być ustalone w porozumieniu z lekarzem sprawującym profilaktyczną opiekę zdrowotną nad policjantami, z uwzględnieniem rodzajów i nasilenia występujących zagrożeń⁹.

Należy podkreślić, że zarówno organizator doskonalenia zawodowego, jak i prowadzący szkolenie:

- mogą odsunąć od szkolenia lub jego części uczestnika, który:
 - narusza regulamin lub instrukcję obowiązującą w miejscu szkolenia;
 - nie przestrzega przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny służby;

- nie stosuje się do poleceń prowadzącego lub organizatora;
- obligatoryjnie odsuwają od szkolenia uczestnika, który zgłasza zły stan psychofizyczny, na czas niezbędny do powrotu do właściwego stanu psychofizycznego;
- przerywają szkolenie w przypadku stwierdzenia braku właściwych warunków bezpieczeństwa i higieny służby lub nieprawidłowego, zagrażającego bezpieczeństwu wykonywania ćwiczenia przez uczestnika¹⁰.

Zaleca się, aby wykonanie powyższych działań odnotowane zostało w dokumentacji szkoleniowej.

Kolejny obowiązek jest związany z użyciem podczas szkolenia otwartego ognia oraz materiałów dymotwórczych, wybuchowych, w tym wyrobów i środków pirotechnicznych lub ostrej amunicji, wówczas organizator zapewnia właściwe zabezpieczenie uczestników i obiektów, uwzględniając warunki terenowe oraz atmosferyczne w miejscu szkolenia i w jego najbliższym otoczeniu¹¹.

W każdej jednostce oraz szkole Policji co roku funkcjonariusze uczestniczą w szkoleniach z zakresu taktyki i technik interwencji lub z użycia środków przymusu bezpośredniego, wówczas organizator zobowiązany jest zapewnić:

- środki chroniące przed urazem, w szczególności głowy, klatki piersiowej lub nóg, odpowiednie do występujących zagrożeń;
- udział prowadzącego, który posiada odpowiednie do zakresu szkolenia uprawnienia instruktora taktyki i technik interwencji policyjnych lub uprawnienia instruktora sportu, lub inne uprawnienia instruktorskie niezbędne do prowadzenia szkolenia z użyciem środków przymusu bezpośredniego¹².

W przypadku prowadzenia szkolenia z użyciem broni palnej i ostrej amunicji organizator zapewnia udział co najmniej dwóch prowadzących, posiadających uprawnienia instruktora strzelań policyjnych, z których co najmniej jeden jest ratownikiem. Należy zaznaczyć, że biorąc pod uwagę stopień wyszkolenia uczestników, może zezwolić na prowadzenie tego szkolenia jednemu prowadzącemu w sytuacji:

- gdy liczba uczestników mogących oddawać strzały nie przekracza 10 osób¹³;
- szkolenia policjantów służby kontrterrorystycznej¹⁴.

Nadmienia się, iż przepisy prawa przewidują sytuację, w której prowadzący może nie posiadać uprawnień ratownika, wówczas organizator zobowiązany jest do zapewnienia opieki medycznej co najmniej ratownika.

Kolejne obowiązki spoczywają na organizatorze szkolenia w momencie zdarzenia wypadkowego. I tak w sytuacji, gdy wypadek wydarzył się na terenie innej jednostki Policji niż jednostka organizacyjna właściwa ze względu na miejsce pełnienia służby przez poszkodowanego, kierownik tej jednostki, który w omawianej sytuacji może być również organizatorem doskonalenia zawodowego:

- zapewnia udzielenie pomocy funkcjonariuszowi, który uległ wypadkowi;
- zabezpiecza miejsce wypadku;
- niezwłocznie zawiadamia o wypadku bezpośredniego przełożonego funkcjonariusza, który uległ wypadkowi.

Z kolei inne obowiązki będzie miał organizator doskonalenia zawodowego, który jest jednocześnie pracodawcą policjanta. Wówczas po powzięciu wiadomości o wypadku funkcjonariusza kierownik ten niezwłocznie:

WYPADEK W TRAKCIE DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

- zabezpiecza miejsce wypadku przed ewentualnymi dalszymi następstwami zdarzenia, jeżeli okoliczności to uzasadniają;
- udziela pomocy osobom poszkodowanym lub osobom, którym zagraża niebezpieczeństwo;
- wszczyna postępowanie w sprawie ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku;
- powołuje komisję powypadkową;
- zawiadamia pisemnie o wypadku kierownika komórki organizacyjnej właściwej do spraw bezpieczeństwa i higieny służby i pracy;
- udostępnia informacje i materiały niezbędne do ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku oraz udziela wszechstronnej pomocy komisji powypadkowej¹⁵.

Obowiązki prowadzącego doskonalenie zawodowe w zakresie bezpieczeństwa i higieny służby

Prowadzącym doskonalenie zawodowe jest osoba wyznaczona przez organizatora do prowadzenia szkolenia, która posiada odpowiednią wiedzę, doświadczenie i wymagane uprawnienia. Osoba ta przed przystąpieniem do szkolenia jest zobowiązana do:

- sprawdzenia, czy uczestnicy posiadają wymagane środki ochrony indywidualnej, oraz sprawdzenia kompletności tych środków;
- oceny – wspólnie z uczestnikiem – sprawności używanych środków ochrony indywidualnej;
- sprawdzenia prawidłowego użycia lub umiejętności stosowania środków ochrony indywidualnej przez uczestników, w przypadku gdy przewiduje się ich użycie w trakcie szkolenia;
- wskazania organizacji łączności i sposobu przekazania decyzji o przerwaniu szkolenia jego uczestnikom;
- omówienia warunków bezpieczeństwa związanych z zagrożeniami występującymi w trakcie szkolenia;
- zaprezentowania lub objaśnienia wykonania ćwiczenia przed jego rozpoczęciem;
- zapewnienia bezpiecznej realizacji poszczególnych etapów szkolenia;
- niedopuszczenia do szkolenia uczestnika nieposiadającego wymaganych sprawnych, nieuszkodzonych lub kompletnych środków ochrony indywidualnej;
- wymienienia lub uzupełnienia, a także zabezpieczenia przed użyciem uszkodzonych lub niekompletnych środków ochrony indywidualnej¹⁶.

Ponadto obowiązkiem prowadzącego szkolenie jest przerwanie zajęć w przypadku stwierdzenia niebezpieczeństwa zagrażającego życiu lub zdrowiu uczestników lub innych osób. Dodatkowo zapisy rozporządzenia stanowią, iż prowadzący winien w trakcie praktycznej części szkolenia, w miarę możliwości, kontrolować prawidłowe używanie środków i sprzętu oraz zabezpieczenia, w szczególności w trakcie szkolenia grożącego upadkiem z wysokości¹⁷.

W sytuacji stosowania podczas szkolenia substancji chemicznych lub ich mieszanin, które stwarzają zagrożenie dla zdrowia lub środowiska, przed przeprowadzeniem szkolenia prowadzący zapoznaje uczestników z wykazem stosowanych substancji chemicznych lub ich mieszanin oraz z ich kartami charakterystyki¹⁸. Zapoznanie, o którym mowa powyżej, może dokonać również organizator. Natomiast obowiązkiem osoby prowadzącej zajęcia jest

odnotowanie w dokumentacji ze szkolenia nazwy wykorzystanych substancji lub ich mieszanin.

Prowadzący szkolenie w zakresie strzelań z broni palnej przed przystąpieniem do zajęć jest zobowiązany zapewnić łączność z dyżurnym jednostki organizacyjnej Policji przeprowadzającej strzelanie lub jednostki organizacyjnej Policji, na której terenie usytuowana jest strzelnica. Strzelanie przerywa się w razie stwierdzenia braku łączności z dyżurnym jednostki organizacyjnej Policji¹⁹.

W czasie prowadzenia zajęć dla policjantów służby kontrterrorystycznej Policji na pływalniach krytych, otwartych oraz na akwenach prowadzący zapewnia warunki bezpieczeństwa dla osób biorących udział w zajęciach na obszarach wodnych²⁰.

Przepisy nie precyzują obowiązków prowadzącego doskonalenie zawodowe w zakresie wypadków podczas zajęć. W praktyce przyjęto rozwiązanie, że o zaistniałym zdarzeniu informuje on organizatora doskonalenia zawodowego, a następnie za pośrednictwem organizatora informację przekazuje bezpośrednio przełożonemu funkcjonariuszowi, który uległ wypadkowi.

Ponadto prowadzący zajęcia niezwłocznie kieruje poszkodowanego na badanie niezbędne do ustalenia zawartości w organizmie alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub innych substancji o podobnym działaniu, jeżeli zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że zachowanie funkcjonariusza spowodowane stanem po spożyciu alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub innych substancji o podobnym działaniu przyczyniło się do zdarzenia. Mając na uwadze powyższy zapis, należy pamiętać, że aby skierować policjanta na opisywane badania, musi zaistnieć powód jego wykonania, samo doznanie urazu przez poszkodowanego nie jest uzasadnieniem wykonywania przedmiotowych czynności. W tym momencie należy postawić pytanie, czy kierowanie każdego policjanta, który doznał urazu podczas służby oraz zajęć doskonalenia zawodowego, na tzw. badanie trzeźwości jest właściwie? Czy w każdym przypadku istnieje uzasadnienie, aby podejrzewać funkcjonariusza, iż znajduje się on w stanie po spożyciu alkoholu? Jeżeli tak, to dlaczego przeprowadza się tylko badanie stanu po spożyciu alkoholu, a nie również badanie na obecność środków odurzających, substancji, psychotropowych lub innych substancji o podobnym działaniu? Tutaj nasuwa się kolejna wątpliwość, jeżeli podczas odprawy do służby prowadzący odprawę nie miał uwag do stanu psychofizycznego policjanta, a podczas przedmiotowej służby nie wydarzyło się nic, co mogłoby wskazywać, że funkcjonariusz znajduje się w stanie po spożyciu alkoholu, to czy w momencie, kiedy zgłasza on uraz w związku z pełnieniem służby tego dnia, istnieje uzasadnienie skierowania go na badanie trzeźwości? Dodatkowo na przedmiotowe badania nie kieruje się funkcjonariusza, gdy stan jego zdrowia albo okoliczności wypadku nie uzasadniają przeprowadzenia takiego badania²¹.

Czy to już wszystkie obowiązki ciążące na prowadzącym zajęcia? Nie. Obowiązki mogą wynikać również z regulaminów, instrukcji, procedur, algorytmów postępowania oraz innej dokumentacji obowiązującej w jednostce Policji. Należy pamiętać o zameldowaniu dyżurnemu jednostki organizacyjnej Policji, który z kolei informuje dyżurnego Komendy Głównej Policji za pośrednictwem dyżurnego komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji o zaistnieniu zdarzenia²², w którym brał udział funkcjonariusz, a którego skutkiem była śmierć lub ciężkie uszkodzenie ciała.

Obowiązki uczestnika doskonalenia zawodowego w zakresie bezpieczeństwa i higieny służby

Obowiązkiem każdego policjanta jest przestrzeganie przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny służby. Ponadto uczestnik zajęć zobowiązany jest do stosowania się do reguł zawartych w regulaminie lub instrukcji obowiązujących w miejscu szkolenia oraz wykonywania poleceń prowadzącego lub organizatora.

W tym fragmencie należy zwrócić uwagę na funkcjonariuszy służby kontrterrorystycznej Policji, którzy podczas szkolenia fizycznego mają w szczególności obowiązek: bezwzględnie przestrzegać zasad bezpieczeństwa, wykonywać polecenia i komendy prowadzącego zajęcia oraz zgłaszać urazy, kontuzje lub niedyspozycję psychofizyczną. Tak precyzyjne obowiązki zostały ustanowione w zarządzeniu nr 21 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania doskonalenia zawodowego dla policjantów służby kontrterrorystycznej Policji.

Funkcjonariusz, który uległ wypadkowi, jeżeli pozwala na to stan jego zdrowia i okoliczności, niezwłocznie zawiadamia o tym bezpośredniego przełożonego²³. W takiej sytuacji powiadomiony powinien być również prowadzący szkolenie, który zdarzenie odnotowuje w dokumentacji szkoleniowej. Zawiadomienie o wypadku jest obligatoryjnym obowiązkiem funkcjonariusza. Ustawodawca nie przewiduje sytuacji, w której policjant może zostać zwolniony z tej odpowiedzialności i mógłby nie zgłaszać wypadku. Przyjmowanie od funkcjonariusza zobowiązań pisemnych dotyczących odmowy zgłaszania przełożonemu wypadku nie powinno mieć miejsca, gdyż jest skutkiem niewywiązania się z obowiązku ustawowego.

Dokumentacja, która może mieć związek z ustaleniem okoliczności i przyczyn wypadku funkcjonariusza podczas doskonalenia zawodowego

Czynności wyjaśniających w zakresie ustalania okoliczności i przyczyn zdarzenia dokonuje komisja powypadkowa²⁴, która w trakcie prowadzonego postępowania gromadzi dowody mające związek z zaistniałym zdarzeniem oraz jego skutkami. W omawianej sytuacji organ ten może żądać udostępnienia:

- listy obecności uczestników zajęć, listy obecności lokalnego doskonalenia zawodowego dla policjantów służby kontrterrorystycznej Policji, która winna zawierać numer jednostki szkoleniowej i informację o zapoznaniu z warunkami bezpieczeństwa i higieny służby w trakcie realizacji szkolenia w Policji, stopień, imię i nazwisko prowadzącego oraz stopień, imię i nazwisko uczestnika²⁵,
- dziennika szkolenia,
- harmonogramu zajęć,
- rocznego planu doskonalenia zawodowego²⁶,
- aneksu do rocznego planu doskonalenia zawodowego, jeżeli był sporządzany,
- programu szkolenia,
- konspektu szkolenia,
- arkusza okresowej oceny słuchacza,
- arkusza szkolenia strzeleckiego,
- rozkazu o włączeniu oraz wyłączeniu poszkodowanego ze stanu słuchaczy szkolenia,

- regulaminu zajęć lub regulaminu pobytu w jednostce Policji,
- innej dokumentacji wytworzonej w związku z organizacją szkolenia, np. korespondencji prowadzonej w zakresie organizacji szkolenia, decyzji kierownika jednostki,
- potwierdzenia zarejestrowanego zdarzenia w elektronicznej bądź papierowej ewidencji prowadzonej przez jednostkę Policji, np. SWD Policji, Biuletynie KSIP, książce wydarzeń, książce przebiegu służby (policjanci służby kontrterrorystycznej Policji zobowiązani są do odnotowania w niej indywidualnych zajęć),
- notatnika służbowego,
- karty opisu stanowiska służby,
- rozkazu dziennego jednostki organizacyjnej Policji,
- wykazu stosowanych substancji chemicznych lub ich mieszanin oraz karty zapoznania uczestników zajęć z przedmiotowym wykazem,
- procedur postępowania z opakowaniami po substancjach chemicznych lub ich mieszaninach oraz uszkodzonymi opakowaniami,
- kart charakterystyki stosowanych w trakcie zajęć substancji chemicznych lub ich mieszanin, które stwarzają zagrożenie dla zdrowia lub środowiska,
- dokumentacji potwierdzającej wykonywanie okresowych i doraźnych przeglądów sprzętu (np. uprząży, lin, drabin, podnośników) oraz środków ochrony indywidualnej, w szczególności sprzętu ochrony dróg oddechowych,
- instrukcji bhp na stanowisku służby,
- dokumentacji potwierdzającej posiadanie przez prowadzącego szkolenie niezbędnych kwalifikacji, uprawnień,
- oceny ryzyka zawodowego,
- pomiarów środowiska pracy (służby), np. hałasu, ołowiu i jego związków nieorganicznych,
- instrukcji eksploatacji urządzenia transportu bliskiego, np. podnośnika,
- instrukcji obsługi urządzenia, sprzętu,
- dokumentacji potwierdzającej dopuszczenie urządzenia do użytkowania.

Co może stać się przedmiotem ustaleń komisji powypadkowej?

- W jakich zajęciach uczestniczył poszkodowany?
- Czy zajęcia zostały zaplanowane w planie doskonalenia zawodowego jednostki organizacyjnej Policji?
- Kto był organizatorem szkolenia?
- Kto skierował policjanta do udziału w szkoleniu?
- Kiedy i w jakim czasie odbywały się zajęcia?
- Jakie były założenia organizacyjne szkolenia?
- Ilu uczestników wzięło udział w szkoleniu?
- Gdzie się odbywały zajęcia?
- Kto prowadził zajęcia?
- Jaki był przebieg zajęć?
- Czy uczestnicy szkolenia zostali zapoznani z obowiązkami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie warunków bezpieczeństwa i higieny służby w trakcie realizacji szkoleń w Policji?
- Czy organizator szkolenia zapewnił policjantom uczestniczącym w szkoleniu odpowiednie do rodzaju szkolenia i mogących wystąpić w jego trakcie zagrożenia: środki ochrony zbiorowej lub indywidualnej, sprzęt ratunkowy

WYPADEK W TRAKCIE DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

Funkcjonariusze Komendy Stołecznej Policji w trakcie doskonalenia zawodowego. Fot. Barbara Jamrozik.

- i przeciwpożarowy, zabezpieczenie organizacyjno-techniczne terenu przed wstępem osób nieuprawnionych?
- Czy uczestników szkolenia poinformowano o zagrożeniach mogących wystąpić podczas zajęć?
- Czy prowadzący omówił warunki bezpieczeństwa związane z zagrożeniami występującymi w trakcie szkolenia?
- Czy uczestnicy szkolenia zostali poinformowani o zasadach stosowania środków ochrony zbiorowej i indywidualnej?
- Czy organizator szkolenia w trakcie szkolenia związanego z dużym ryzykiem wypadkowym, w szczególności w sytuacjach grożących upadkiem z wysokości, zapewnił uczestnikom asekurację oraz obecność co najmniej ratownika medycznego, wyposażonego w sprzęt do udzielenia pomocy medycznej odpowiedni do występujących zagrożeń?
- Czy prowadzący szkolenie przed przystąpieniem do szkolenia sprawdził, czy uczestnicy posiadają wymagane środki ochrony indywidualnej oraz kompletność tych środków?
- Czy prowadzący zajęcia wspólnie z uczestnikiem ocenił sprawność używanych środków ochrony indywidualnej?
- Czy prowadzący sprawdził sposób prawidłowego użycia oraz umiejętność stosowania środków ochrony indywidualnej przez uczestników?
- Czy prowadzący wskazał organizację łączności i sposób przekazania decyzji o przerwaniu szkolenia jego uczestnikom?
- Czy prowadzący dokonał prezentacji wykonania ćwiczenia przed jego rozpoczęciem?

- W jaki sposób prowadzący zapewnił bezpieczną realizację poszczególnych etapów szkolenia?
- Czy prowadzący posiadał odpowiednią ilość środków ochrony indywidualnej w celu wyposażenia w nie uczestników zajęć?
- Czy prowadzący zabezpieczył przed użyciem uszkodzone lub niekompletne środki ochrony indywidualnej?
- Czy uczestników poinformowano, komu mają zgłaszać uraz, kontuzję, uszkodzenie środków ochrony indywidualnej?
- Czy prowadzący/organizator szkolenia posiadał wiedzę na temat aktualnych szkoleń w dziedzinie bhp uczestników zajęć oraz profilaktycznych badań lekarskich?

Podsumowanie

Reasumując, należy podkreślić, że na uwagę zasługuje fakt, iż nie można dopuścić do służby, a także do udziału w doskonaleniu zawodowym, funkcjonariusza bez aktualnego orzeczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań do wykonywania zadań na zajmowanym stanowisku służbowym w warunkach opisanych w skierowaniu na badania lekarskie. Nie wolno również dopuścić policjanta do służby, do której wykonywania nie posiada on wymaganych kwalifikacji lub potrzebnych umiejętności, a także dostatecznej znajomości przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy. Organizator doskonalenia zawodowego zobowiązany jest do zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków służby polegających na przygotowaniu i organizowaniu służby w sposób zapo-

biegający wypadkom, chorobom zawodowym i schorzeniom związanym z warunkami służby. W praktyce organizatorzy doskonalenia zawodowego centralnego zwracają się z prośbą do kierowników jednostek organizacyjnych Policji kierujących funkcjonariuszy na szkolenia, aby skierowany na szkolenie policjant posiadał aktualne badania lekarskie na cały przebieg przedsięwzięcia. A co ze szkoleniami w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny służby? Czy organizatorzy doskonalenia zawodowego posiadają wiedzę na temat aktualnych szkoleń bhp uczestników doskonalenia zawodowego? Proponuje się, aby wszyscy organizatorzy doskonalenia zawodowego podjęli działania mające na celu niedopuszczanie do udziału w doskonaleniu zawodowym policjantów nieposiadających aktualnych badań profilaktycznych oraz szkoleń w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny służby. Jeżeli nie można dopuścić do służby funkcjonariusza nieposiadającego aktualnych badań lekarskich oraz szkoleń w dziedzinie bhp, to czy możemy dopuścić go do udziału w doskonaleniu zawodowym? Odpowiedź brzmi: NIE.

Należy także pamiętać, że aby skierować policjanta na badanie trzeźwości, musi zaistnieć uzasadnienie wykonania tych czynności, samo doznanie przez poszkodowanego urazu w trakcie zajęć doskonalenia zawodowego nie jest bowiem uzasadnieniem wykonywania badania trzeźwości.

¹ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2021 r. poz. 1882, z późn. zm.).

² Doskonalenie regionalne to doskonalenie realizowane w przypadku, gdy potrzeby jednostek/komórek organizacyjnych Komendy Stołecznej Policji pokrywają się. Decyzja nr 550 /2018 Komendanta Stołecznego Policji z dnia 9 października 2018 r. w sprawie organizacji doskonalenia zawodowego lokalnego w jednostkach i komórkach organizacyjnych Komendy Stołecznej Policji, § 2 pkt 3.

³ Doskonalenie w miejscu pełnienia służby/miejscu pracy to doskonalenie realizowane przez jednostkę lub komórkę organizacyjną Komendy Stołecznej Policji dla własnych potrzeb. Decyzja nr 550/2018 Komendanta Stołecznego Policji z dnia 9 października 2018 r., § 2 pkt 4.

⁴ Dz. U. z 2007 r. poz. 877, z późn. zm.

⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 1375, z późn. zm.

⁶ Ł. Świerczewski, B. Jamrozik, *Teoretyczne oraz praktyczne aspekty bezpieczeństwa i higieny służby funkcjonariuszy Policji*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, Siedlce 2022, s. 327.

⁷ Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą (Dz. U. z 2022 r. poz. 1032), art. 3 ust. 1 pkt 3.

⁸ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie warunków bezpieczeństwa i higieny służby w trakcie realizacji szkoleń w Policji, § 3.

⁹ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. poz. 1650, z późn. zm.), § 44 ust. 2.

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie warunków bezpieczeństwa i higieny służby w trakcie realizacji szkoleń w Policji, § 8.

¹¹ Tamże, § 11.

¹² Tamże, § 12.

¹³ Prowadzenie szkolenia strzeleckiego przez jednego prowadzącego, jeżeli grupa szkoleniowa liczy do 10 osób, dopuszcza również decyzja nr 713 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie szkolenia strzeleckiego policjantów (Dz. Urz. KGP z 2006 r. Nr 3, poz. 9, z późn. zm.).

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie warunków bezpieczeństwa i higieny służby w trakcie realizacji szkoleń w Policji, § 13.

¹⁵ Szerzej: B. Jamrozik, M. Koziół, *Wypadek przy pracy a wypadek w związku z pełnieniem służby*, „Kwartalnik Policyjny” 2022, nr 1, s. 99–108.

¹⁶ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie warunków bezpieczeństwa i higieny służby w trakcie realizacji szkoleń w Policji, § 5.

¹⁷ Tamże, § 7.

¹⁸ Karta charakterystyki substancji niebezpiecznej lub mieszaniny chemicznej, zwana „kartą charakterystyki”, stanowi zbiór informacji o niebezpiecznych właściwościach substancji. Karta charakterystyki zawiera opis zagrożeń, które może spowodować określona substancja lub mieszanina, a także podstawowe dane fizykochemiczne na jej temat. Informuje o zagrożeniach związanych z daną substancją (mieszaniną), metodach zapobiegania im i procedurach, jakie należy wykonać w razie wystąpienia skażenia. Dokument ten w krajach Unii Europejskiej, NAFTA i wielu innych musi być dołączony przez producenta do wytworzonych przez niego substancji chemicznych i przekazywany każdemu nabywcy. Stosowanie w działalności zawodowej substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych bez posiadania karty charakterystyki jest niedopuszczalne. http://www.vademecumbhp.pl/artukul_narzedziowa,545,0,6660,karta-charakterystyki-substancji-chemicznej.html [dostęp: 4.06.2022 r.].

¹⁹ Decyzja nr 713 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie szkolenia strzeleckiego policjantów, § 7.

²⁰ Zarządzenie nr 21 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania doskonalenia zawodowego dla policjantów służby kontrterrorystycznej Policji (Dz. Urz. KGP poz. 47), załącznik 3, § 3 ust. 2.

²¹ Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą, art. 18.

²² Zdarzenie – przestępstwo, wykroczenie, zagrożenie lub inny fakt istotny dla stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego, który nie musi mieć znamion czynu zabronionego. Zarządzenie nr 1173 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 listopada 2004 r. w sprawie organizacji służby dyżurnej w jednostkach organizacyjnych Policji (Dz. Urz. KGP z 2013 r. poz. 73, z późn. zm.), § 2 ust. 1 pkt 7.

²³ Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą, art. 17 ust. 1.

²⁴ Szerzej: Ł. Świerczewski, B. Jamrozik, *Teoretyczne oraz praktyczne aspekty bezpieczeństwa i higieny służby funkcjonariuszy Policji*, s. 298–309.

²⁵ Zarządzenie nr 21 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania doskonalenia zawodowego dla policjantów służby kontrterrorystycznej Policji, załącznik 3, § 4 ust. 1.

²⁶ Roczny plan doskonalenia zawodowego, o którym mowa w dziale III rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji.

Summary

Accident during vocational training of a police officer

In the article there have been discussed legal regulations in the scope of safety and hygiene of a police officer during vocational training. There have been detailedly described duties of an organiser of classes, lecturer and participant of the training. Furthermore, there has been made an attempt to answer to a question, what findings may be made by the accident investigation commission, in reference to the cause and circumstances of the accident during vocational training.

Tłumaczenie: Katarzyna Olbryś